

בית משפט השלום בראשון לציון

21 אוקטובר 2010

ת"א 3226-07 LTD HOUSE PUBLISHING EOMMERSANT ZAO בע"מ ואח' נ' וסטי 1992

בפני כב' השופט יחזקאל קינר – סגן הנשיאה

תובעים ZAO KOMMERSANT PUBLISHING HOUSE LTD
ע"י ב"כ עו"ד טל שפרנט

נגד

נתבעים
1. וסטי 1992 בע"מ
2. אנגל ינון
3. ארנון מוזס
4. איליה ניימרק
5. ידידיה ורה
6. ביידר ולדימיר
7. שלמה ברונשטיין
ע"י ב"כ עו"ד ט. ליבליך

פסק דין

מבוא וטענות הצדדים

1. התובעת הינה תאגיד רוסי המוציא לאור את העיתון "קומרסנט" (להלן: "העיתון הרוסי") ואת המגזינים "קומרסנט – שלטון" ו"קומרסנט – כסף" (להלן: "המגזינים").
2. הנתבעת 1 (להלן: "הנתבעת" או "וסטי") הינה חברה פרטית רשומה בישראל המוציאה לאור עיתון יומי בשפה הרוסית בשם "וסטי" (להלן: "העיתון הישראלי").
- הנתבעים 2-3 היו דירקטורים בנתבעת בתקופה הרלבנטית.
- הנתבעים 4-7 שימשו בתפקידי עריכה שונים בנתבעת.
3. בתביעתה טענה התובעת כי בעיתון הישראלי פורסמו 51 מאמרים וכתבות שהתפרסמו קודם לכן בעיתון הרוסי או במגזינים ובאתר האינטרנט של התובעת (להלן: "הפרסומים"). המאמרים והכתבות פורסמו בעיתון הישראלי תוך ציון שם המחבר והמקור.
- לטענת התובעת עסקינן ביצירות מקוריות פרי עטם של עובדי התובעת שהן בבעלות התובעת, אשר דאגה לציין הן בעיתון הרוסי, הן במגזינים והן באתר האינטרנט של התובעת כי העתקת היצירות אסורה בלא קבלת רשות מוקדמת.
- התובעת טענה כי הופרה זכות היוצרים שלה בפרסומים, ודרשה לחייב את הנתבעים בסך של 20,000 ₪ בגין כל הפרה והפרה ובסך הכל ב-1,020,000 ₪.

בית משפט השלום בראשון לציון

21 אוקטובר 2010

ת"א 3226-07 LTD HOUSE PUBLISHING EOMMERSANT ZAO נ' וסטי 1992
בע"מ ואח'

4. לאחר הגשת חוות דעת המומחה מטעם הנתבעים הודיעה התובעת כי היא מסירה את תביעתה ביחס ל-14 כתבות שהתפרסמו תחת שמות עט, כך שמוספר הפרסומים נשוא התביעה הצטמצם ל-37 פרסומים.
5. הנתבעים מאשרים את העתקת הפרסומים ופרסומם בעיתון הישראלי, וכן כי לא נתבקשה ולא נתקבלה הסכמה לכך, אך טוענים את הטענות הבאות:
 - א. הדין החל הוא הדין הרוסי.
 - ב. לא הוכחה אחריות הנתבעים 2-3.
 - ג. בהתאם לחריג הנזכר בסעיף 10(א)1 לאמנת ברן (שלחלן תיקרא גם: "האמנה"), אשר אומץ בסעיף 19(3) לחוק זכויות יוצרים הרוסי, ניתן להעתיק בעיתונים מאמרים על בעיות שעה בנושאים כלכליים, פוליטיים ודתיים שפורסמו קודם לכן וזאת ללא רשות המחבר תוך ציון שם המחבר ואזכור המקור, וזאת כל עוד ההעתקה לא נאסרה באופן ספציפי על ידי המחבר. הנתבעים טוענים כי הפרסומים נכנסים במשבצת של מאמרים על בעיות שעה בנושאים כלכליים, פוליטיים ודתיים, וכי לא הובאו ראיות לכך שהמחברים אסרו על הדפסה חוזרת של הפרסומים.
 - ד. לא הובאו ראיות לכך שהמחברים נתנו הסכמתם להעברת זכויותיהם בפרסומים לתובעת. לא התקיימו דרישות הדין הרוסי לעניין זה.
 - ה. רוב הפרסומים (32 מתוך 37) פורסמו על ידי המחברים בטרם נחתם על ידם הסכם עבודה עם התובעת, ולכן אותם הסכמים אינם יכולים להצמיח באופן רטרואקטיבי איסור על הדפסה חוזרת של מאמר שפורסם לפני החתימה על ההסכם.
 - ו. חלק מן הפרסומים הם פרסומים של ראיונות שאינם ברי תביעה.
 - ז. בהתאם לסעיף 14 לחוק זכויות יוצרים הרוסי, הזכויות במהדורה הכוללת שייכות למוציא לאור, אך הזכויות ביצירה הספציפית שייכות למחבר.
 - ח. התעריפים המקובלים לפרסום מאמרים מעיתונים ומגזינים הינם זניחים, וסכום התביעה הינו מוגזם ומופרך.
6. התובעת חולקת על כל אחת ואחת מטענות הנתבעים והדברים ייסקרו בהמשך פסק הדין.

בית משפט השלום בראשון לציון

21 אוקטובר 2010

ת"א 3226-07 LTD HOUSE PUBLISHING EOMMERSANT ZAO נ' וסטי 1992
בע"מ ואח'

המומחים לדין הזר

- 1
- 2
- 3 כל אחד מהצדדים הגיש חוות דעת של מומחה לדין הזר (הדין הרוסי), המומחה מר סולוגוב
- 4 מטעם התובעת (בכפוף לטענותיה כי הדין הרוסי אינו חל במקרה זה), והמומחה פרופ'
- 5 פדוטוב מטעם הנתבעים.
- 6
- 7 8. כאן המקום לציין כי לאחר הגשת הסיכומים הגישו הנתבעים בקשה להוסיף ראיה שהינה
- 8 פרוטוקול דיון בבית המשפט המחוזי בתל אביב (ת"א 1120/04 + ת"א 1593/04) מיום
- 9 24.2.10 בו נחקר מר סולוגוב אודות חוות דעת אחרת שניתנה על ידו. לדברי הנתבעים אישר
- 10 מר סולוגוב בחקירתו שם כי אינו נושא תואר ד"ר (PHD) בניגוד להצהרתו בחוות הדעת, וכן
- 11 התברר כי אף שהציג עצמו כמומחה לדין זכויות יוצרים ולדין קניין רוחני על-פי הדין
- 12 הרוסי, תחומים אלה אינם בתחום מומחיותו.
- 13 התובעת התנגדה לבקשה וטענה כי אין הצדקה להתיר הגשת ראיות נוספות, ודאי לא כאשר
- 14 הראיה היתה ידועה לנתבעים חודשים ארוכים לפני הגשת הבקשה. התובעת אף ביקשה
- 15 להגיש ראיות נוספות אם תותר הבאת הראיה.
- 16
- 17 9. לא מצאתי מקום לקבל את בקשת הנתבעים להוסיף ראיה מהטעם העיקרי כי חקירת עד
- 18 בהליך אחר בבית משפט אחר יכולה להיות מוגשת כאשר העד עומד על דוכן העדים בהליך
- 19 הנוכחי ומוסר התייחסותו לאותו מסמך. בענייננו הסתיימה עדותו של מר סולוגוב בהליך
- 20 הנוכחי, ולא נתבקש זימונו מחדש. לפיכך, ובהתאם לכללי הקבילות, המסמך אותו מבקשים
- 21 להגיש איננו קביל. בנוסף, צודקים ב"כ התובעת בכך שהבקשה הוגשה מספר חודשים לאחר
- 22 שלנתבעים היה ידוע דבר קיום המסמך, ובכך השתהו הנתבעים פרק זמן ממושך מדי.
- 23
- 24 10. אוסיף עם זאת, כי מחקירותיהם של מר סולוגוב ושל פרופ' פדוטוב, כמו גם מנסיונם
- 25 המקצועי, התרשמותי היתה כי פרופ' פדוטוב הינו מומחה בעל שיעור קומה בתחום זכויות
- 26 היוצרים (אך לא בתחום דיני העבודה – ר' עמ' 73 ש' 17-18) במשפט הרוסי, בעוד מר
- 27 סולוגוב איננו מגיע לשיעור קומתו, ודי בכך.
- 28

ברירת הדין

- 29
- 30
- 31 11. התובעת טוענת כי על התביעה חל דין מקום ההפרה, דהיינו הדין הישראלי. התובעת נסמכת
- 32 על האמור באמנת ברן ועל קביעת הדין הישראלי הן נכון להיום והן נכון למועד ההפרות.
- 33 כמו כן, מאזכרת היא פסיקה ישראלית הקובעת כי הדין החל על תביעה להפרת זכויות
- 34 יוצרים וכן על תביעת נזיקין הוא דין מקום ההפרה או דין מקום ביצוע העוולה (בהתאמה).

בית משפט השלום בראשון לציון

21 אוקטובר 2010

ת"א 3226-07 LTD HOUSE PUBLISHING EOMMERSANT ZAO נ' וסט 1992
בע"מ ואח'

- 1
- 2 הנתבעים סומכים על פסק דין שניתן בארצות הברית ואשר התייחס לסוגיה דומה, ושם
- 3 נקבע כי בכל הקשור לשאלת הבעלות בזכות היוצרים, הדין החל הוא דין מדינת המקור,
- 4 דהיינו הדין במדינה בה פורסמו המאמרים לראשונה (בעיתוני התובעת). בענייננו, טוענים
- 5 הנתבעים כי הדין האמור לחול בכל הקשור לשאלת הבעלות בזכויות היוצרים בפרסומים
- 6 הוא הדין הרוסי.
- 7
- 8 **Itar-Tass Russian News v. Russian Kurier, Inc.** פסק הדין הנזכר לעיל הינו
- 9 **153 F.3d 82; 1998 U.S. App. (2d Cir. 1998)** (להלן: "**פס"ד Tass**").
- 10
- 11 פס"ד Tass עסק בסוגיה דומה לזו שבתיק הנוכחי. שם תבעו מוציאים לאור של עיתונים
- 12 ומגוינים בשפה הרוסית, מוציא לאור של שבועון בשפה הרוסית המופץ בניו יורק, בגין
- 13 העתקת כ-500 מאמרים מעיתוניהם ופרסומם בשבועון.
- 14
- 15 הסוגיה עימה התמודד פס"ד Tass בהרחבה (במסגרת ערעור על פסק דינה של הערכאה
- 16 הראשונה) היתה סוגיית ברירת הדין, כשלצורך זה נעזר הוא בחוות דעת של יועץ מטעם בית
- 17 המשפט, פרופ' William F. Patry, המתמחה בתחום הקניין הרוחני וזכויות היוצרים.
- 18 לשיטת בית המשפט בארצות הברית יש להבחין בין שאלת הבעלות בזכויות היוצרים של
- 19 הפרסומים לבין שאלת הפרת הזכויות, כאשר שאלת הבעלות תיבחן לפי הדין הרוסי ואילו
- 20 שאלת ההפרה תיבחן לפי הדין האמריקאי.
- 21 בית המשפט בארצות הברית נימק קביעה זו בכך, שהכלל הרגיל של ברירת הדין הינו כי
- 22 שאלות קנייניות יוכרעו על פי דין המדינה בעלת הקרבה המשמעותית ביותר לזכות
- 23 הקניינית ולבעלי זכות הקניין. בעניין אותם פרסומים, הואיל ופורסמו הם לראשונה
- 24 ברוסיה, וגם היוצרים הינם מרוסיה, אזי המדינה בעלת הזיקה המשמעותית ביותר ליצירה
- 25 וליוצרים היא רוסיה, וככזו יחול הדין הרוסי לגבי שאלת הבעלות בפרסומים.
- 26 בית המשפט בארצות הברית שלל את העמדה לפיה אמנת ברן קובעת למעשה כי הדין החל
- 27 על כלל השאלות הינו דין מקום ההפרה (דהיינו דין המדינה בה נעשו הפרסומים המפרים).
- 28 קביעתו היא כי אמנת ברן מעניקה אמנם ליוצר שמקום מושבו מחוץ למדינה בה בוצעה
- 29 ההפרה אותן זכויות הקיימות ליוצר שמקום ושב במדינה בה בוצעה ההפרה, אך אין בכך
- 30 כדי לקבוע את כללי ברירת הדין.
- 31 בית המשפט בארצות הברית ציין גם כי קביעתו דלעיל מתייחסת לזכות הבעלות הראשונית
- 32 ולא לנושא העברתה של זכות הבעלות.
- 33

בית משפט השלום בראשון לציון

21 אוקטובר 2010

ת"א 3226-07 LTD HOUSE PUBLISHING EOMMERSANT ZAO נ' וסטי 1992
בע"מ ואח'

15. התובעת הפנתה לסעיף 6 לפקודת זכות יוצרים (הדין שחל במועדים הרלבנטיים ביחד עם חוק זכות יוצרים, 1911), הקובע כי שר המשפטים רשאי להורות בצו כי היצירות שהאמנה מחייבת הגנתן בישראל יהיו מוגנות על-פי ההוראות שבצו וכי הגנתה של יצירה כאמור לא תהיה יתרה על ההגנה שהיתה ניתנת לאותה יצירה אילו פורסמה לראשונה בישראל. לכך יש להוסיף את האמור בסעיף 5 לאמנה לפיו: "1) מחברים ייהנו לגבי יצירותיהם המוגנות לפי אמנה זו, בארצות האיגוד שאינן ארץ המוצא, מן הזכויות שחוקי אותן ארצות מעניקים עתה או עשויים להעניק בעתיד, לאזרחיהן שלהן, נוסף על הזכויות המוענקות במיוחד באמנה זו. 2) ההנאה מזכויות אלה והשימוש בהן לא יהיו כפופים לשום פורמליות; אותה הנאה ואותו שימוש לא יהיו תלויים בקיומה של הגנה בארץ מוצאה של היצירה. לפיכך, יהיו היקף ההגנה ואמצעי הפיצוי הנתונים למחבר לשם הגנת זכויותיו נקבעים אך ורק לפי חוקיה של הארץ בה נתבעת ההגנה, פרט להוראותיה של אמנה זו".
- בהתאם לסעיף 6 לפקודת זכות יוצרים פרסם שר המשפטים את צו זכות יוצרים (אמנת ברן), תשי"ג-1953 ובסעיף 2 לצו נקבע כי "יצירה שפורסמה לראשונה בארץ איגוד תהא מוגנת בישראל כאילו פורסמה לראשונה בישראל".
- התובעת הפנתה עוד לת"א (מחוזי י-ם) 41/92 קימרון נ' שנקס, פ"מ תשנ"ג(3) 10 (1993), בו נקבע כי על תביעה בגין הפרת זכויות יוצרים יחול דין מקום ההפרה, וכן לע"א 1432/03 ינון ייצור ושיווק מוצרי מזון בע"מ נ' קרעאן, פ"ד נט(1) 345 (2004), בו נקבע כי הדין החל על עוולה הוא דין מקום ביצועה.
- נוכח האמור לעיל טענה התובעת כי יש להחיל את דיני מדינת ישראל על תביעה זו, על כלל היבטיה, שכן העוולה, דהיינו הפרת זכויות היוצרים בפרסומים, בוצעה בישראל.
16. אקדים ואומר כי ברי שפסיקה אמריקאית בעניין דומה לעניין הנדון בתביעה הנוכחית איננה מחייבת ואף איננה מנחה ערכאות שיפוטיות בישראל. עם זאת, אין כל פסול בהסתייעות בפסיקה זרה לצורך גיבוש ההכרעה בסוגיה זו או אחרת, ועל אחת כמה וכמה שכך הדבר, כאשר מדובר בסוגיית ברירת הדין שהינה חלק מהמשפט הבינלאומי הפרטי.
17. סוגיית ברירת הדין נדונה לא אחת בפסיקה הישראלית. הניתוח הממצה ביותר של סוגיה זו, בעיקר בהקשר של עוולות נזיקיות, נעשה בע"א 1432/03 ינון ייצור ושיווק מוצרי מזון בע"מ נ' קרעאן, פ"ד נט(1) 345 (2004) (להלן: "פס"ד ינון"), תוך סקירה נרחבת של משפט השוואתי. לאחר בחינה מדוקדקת של השיטות השונות הנוהגות הן במשפט המערבי/האנגלוסקסי והן במשפט הקונטיננטלי, המסקנה הסופית בפסק דין ינון היתה כי הכלל באשר לדין החל על עוולה נזיקית הוא דין מקום ביצוע העוולה. בנוסף, נקבע שם כי

בית משפט השלום בראשון לציון

21 אוקטובר 2010

ת"א 3226-07 LTD HOUSE PUBLISHING EOMMERSANT ZAO נ' וסטי 1992
בע"מ ואח'

- 1 בצד כלל זה, יש להכיר גם בחריג האמור להיות נדיר, ולפיו מקום בו הקשר בין מקום ביצוע
- 2 העוולה לבין העוולה הוא מקרי, ולא יהא זה צודק להחיל את דין מקום ביצוע העוולה, אזי
- 3 יחיל בית המשפט את דין המדינה שלה הקשר ההדוק ביותר לאותה עוולה (ר' סעיף 34
- 4 לפסק הדין).
- 5
- 6 18. תביעה בגין הפרת זכות יוצרים הינה תביעה נזיקית באופיה (ר' ת"א (מחוזי י-ם) 41/92
- 7 **קימרון נ' שנקס**, פ"מ תשנ"ג(3) 10, 21 (1993), ולפיכך, מקום בו מעורב גורם זר בתביעה,
- 8 כמו בענייננו, יש להחיל לגביה את הכלל, לפיו הדין שיוחל הוא דין מקום ההפרה.
- 9
- 10 גם סעיף 5 לאמנה תומך בהחלת דין מקום ההפרה על תביעה בגין הפרת זכות יוצרים, נוכח
- 11 הקביעה המפורשת שם כי "**מחברים ייהנו...** , מן הזכויות שחוקי אותן ארצות (בהן בוצעה
- 12 ההפרה – י.ק.) מעניקים עתה או עשויים להעניק בעתיד, לאזרחיהן שלהן" וכן "... לפיכך,
- 13 יהיו היקף ההגנה ואמצעי הפיצוי הנתונים למחבר לשם הגנת זכויותיו נקבעים אך ורק לפי
- 14 חוקיה של הארץ בה נתבעת ההגנה..."
- 15
- 16 19. מן האמור לעיל עולה באופן ברור כי על תביעה בגין הפרת זכות יוצרים יש להחיל את דין
- 17 מקום ההפרה, ובענייננו, את הדין הישראלי, שכן אותה הפרה נטענת בוצעה בישראל.
- 18
- 19 20. אולם, בעקבות האמור בפס"ד Tass, יש לבחון האם יש מקום לעריכת פיצול בהפעלת כללי
- 20 ברירת הדין, באופן שהדין הישראלי יחול לגבי כלל ההיבטים של ההפרה, דהיינו בכל
- 21 הקשור לשאלת האחריות להפרה ולשאלת הנזק והפיצוי, ואילו לענין הבעלות בזכות
- 22 היוצרים יחול דין אחר.
- 23
- 24 21. שאלה ספציפית זו בנתוני תביעה זו טרם נבחנה לעומקה בפסיקה הישראלית.
- 25
- 26 כך, פסק הדין בת"א (שלום הרצליה) 611/05 **OVA PRESS LLC נ' נובסטי נידילי**
- 27 **בע"מ** (15.2.07) אשר קבע כי הדין החל על סוגיית זכויות הקניין בפרסומים הוא הדין
- 28 הישראלי, לא נימק קביעה זו והסתפק בהפניה לת"א (מחוזי י-ם) 41/92 **קימרון נ' שנקס**,
- 29 פ"מ תשנ"ג(3) 10, (1993); בנוסף לכך, פסק דין זה בוטל על ידי ערכאת הערעור, כחלק
- 30 מהסדר בין הצדדים לפסיקה לפי סעיף 79 לחוק בתי המשפט נר' בש"א 6648/07 (מחוזי
- 31 ת"א) **נובסטי נידילי בע"מ נ' OVA PRESS LLC** (לא פורסם, 11.4.07).
- 32
- 33 בת"א (מחוזי י-ם) 41/92 **קימרון נ' שנקס**, פ"מ תשנ"ג(3) 10, (1993) נדחתה הטענה כי
- 34 התביעה שם הינה תביעה קניינית ולפיכך הדין אשר צריך לחול עליה הוא הדין הזר מכחו

בית משפט השלום בראשון לציון

21 אוקטובר 2010

ת"א 3226-07 LTD HOUSE PUBLISHING EOMMERSANT ZAO נ' וסטי 1992
בע"מ ואח'

- 1 קמה הזכות הקניינית. בית המשפט המחוזי קבע שם שאף שזכות יוצרים הינה קניינית,
- 2 התביעה על הפרתה הינה נזיקית באופייה ולכן יש להחיל לגביה את דין מקום ההפרה. עם
- 3 זאת, לא נבחנה שם שאלת הפיצול בין דין מקום ההפרה לשאלת ההפרה על כלל היבטיה
- 4 לבין הדין הזר לעניין שאלת הבעלות בזכות היוצרים.
- 5
- 6 בפס"ד ינון נבחנה, אגב אורחא, השאלה אם יש מקום לפצל את כלל ברירת הדין, באופן
- 7 שבשאלת האחריות יחול דין מקום העוולה (באותו מקרה – הדין הירדני), ואילו בשאלת
- 8 הפיצוי יוחל דין הפורום (הדין הישראלי). התשובה לשאלה זו היתה שלילית, אך זאת
- 9 מהטעם שהדין הירדני אינו דורש הוכחת רשלנות, ולפיכך לא יהיה מקום להחילו לשאלת
- 10 האחריות כשבצידו יוחל הדין הישראלי לעניין הפיצוי שאינו מוגבל לפי דין זה (אך מוגבל
- 11 לפי הדין הירדני). בית המשפט קבע כי החלת שני דינים אלה זה בצד זה תפגע באיזון שקבע
- 12 הדין הירדני, אשר בצד החלת אחריות חמורה קבע גם מגבלות על הפיצויים שבדין זה.
- 13
- 14 22. לאחר שבחנתי את הדין הישראלי, את אמנת ברן ואת האמור בפס"ד Tass, הגעתי לכלל
- 15 מסקנה כי בעוד שבשאלת ההפרה יחול דין מקום ההפרה, דהיינו הדין הישראלי, הרי
- 16 בשאלת הבעלות בזכויות היוצרים שבפרסומים יחול דין המדינה, אשר לה הקשר ההדוק
- 17 והמשמעותי ביותר לזכויות בעלות אלה ול"מתחרים" על אותה זכות בעלות.
- 18
- 19 הטעמים לאמור לעיל הם אלה :
- 20
- 21 א. אמנת ברן קובעת כי למחברים "זרים" עומדת אותה הגנה המוענקת לאזרחי אותן
- 22 ארצות בהן בוצעה ההפרה וכי אמצעי ההגנה והיקף הפיצוי ייקבעו לפי חוקי אותה
- 23 ארץ בה נתבעת ההגנה, ומכאן המסקנה כי הדין אשר יחול לגבי תביעת המחבר הינו
- 24 דין אותה ארץ בה בוצעה ההפרה ונתבעה ההגנה.
- 25 עם זאת, ואף בהנחה כי הזכות לתבוע את ההגנה ואת הפיצוי שמורה לא רק ליוצר
- 26 המקורי אלא גם למי שהינו הבעלים בזכויות היוצרים, השאלה מיהו הבעלים של
- 27 זכויות היוצרים הינה שאלה נפרדת לחלוטין מההגנה הנדרשת. תנאי לאותה הגנה
- 28 ופיצוי המתבקשים בתביעה, הינו כי התובע הוא גם הבעלים של זכות היוצרים,
- 29 ורק אם יוכיח התובע כי הוא הבעלים של זכות היוצרים, יזכה הוא לאותם אמצעי
- 30 הגנה ופיצוי הנוהגים בדין מקום ההפרה.
- 31 נושא הבעלות בזכות היוצרים איננו מהווה, אפוא, חלק מההגנה המוענקת על ידי
- 32 מדינה שהצטרפה לאמנה ואשר בה בוצעה ההפרה, וממילא, אין באמנה התייחסות
- 33 לשאלת ברירת הדין בכל הקשור לנושא הבעלות בזכויות היוצרים.
- 34

בית משפט השלום בראשון לציון

21 אוקטובר 2010

ת"א 3226-07 LTD HOUSE PUBLISHING EOMMERSANT ZAO נ' וסטי 1992
בע"מ ואח'

הבעלות בזכויות היוצרים במאמרים

- 1
- 2
- 3 24. אין למעשה מחלוקת בין הצדדים כי הבעלות המקורית במאמרים שייכת למחברים, אלא
- 4 שהתובעת טוענת כי נוכח היותם של המחברים עובדי התובעת בעת כתיבת המאמרים וגם
- 5 נוכח הסכמי ההעסקה בינם לבין התובעת, זכויות אלה עברו לתובעת, ומוכח היותה בעלים
- 6 של זכויות היוצרים, רשאית התובעת לאסור העתקת המאמרים וזכאית היא לתבוע בגין
- 7 הפרת זכות היוצרים במאמרים.
- 8
- 9 25. הנתבעים חולקים על האמור לעיל וטוענים את הטענות הבאות:
- 10
- 11 א. הזכות לאסור הדפסה חוזרת של המאמרים איננה יכולה להיות מסווגת כזכות
- 12 מוסרית שאיננה קניינית ואף לא זכות כלכלית בלעדית (הכוונה בזכות "כלכלית"
- 13 היא לזכות המוכרת כזכות קניינית, וכך יש גם לקרוא מושג זה בהמשך פסק הדין),
- 14 והיא מהווה זכות ייחודית ונפרדת. מכאן כי העברת הזכויות הבלעדיות מהמחברים
- 15 לתובעת לא כללה את הזכות לאסור על הדפסה חוזרת, ומשלא כלולה הוראה
- 16 מיוחדת בעניין זה בהסכמי העבודה, נותרה זכות זו בידי המחברים.
- 17 ב. חלק מהסכמי העבודה פגומים מבחינה משפטית, שכן אין מופיעות בהן הוראות
- 18 הנדרשות לפי הדין הרוסי, ולפיכך אין להם תוקף, וממילא אין גם תוקף להעברת
- 19 זכויות היוצרים שבהם.
- 20 ג. חלק מן המאמרים פורסמו לפני שהיוצרים חתמו על הסכמי עבודה עם התובעת,
- 21 ולפיכך, העברת זכויות היוצרים במאמרים אלה מהמחברים לתובעת איננה כוללת
- 22 העברת הזכות לאסור הדפסה חוזרת של מאמרים שפורסמו לפני חתימת
- 23 ההסכמים.
- 24 ד. חלק מן המאמרים הינם ראיונות וזכויות היוצרים בהם שייכות למראיין
- 25 ולמראיין, ולא ניתן לאסור על הדפסה חוזרת של הראיונות בלא לקבל הסכמה של
- 26 המחברים במשותף.
- 27 ה. לצורך העברת הזכויות צריכה להיות הוראה מפורשת של התובעת לכתיבת המאמר
- 28 הספציפי, ובענייננו לא הוכחה הוראה כזו.
- 29
- 30 א. הזכות לאסור הדפסה חוזרת – האם זכות נפרדת?
- 31
- 32 26. סוגיית הזכות לאסור על הדפסה חוזרת הינה סוגיה מהותית, מאחר שאם לא הוקנתה
- 33 לתובעת זכות זו, אין היא יכולה לאסור על הדפסה חוזרת של המאמרים. איסור זה מהווה
- 34 נדבך מהותי בטיעונם של הנתבעים המתבססים על הוראות סעיף 10א(1) לאמנת ברן

בית משפט השלום בראשון לציון

21 אוקטובר 2010

ת"א 3226-07 LTD HOUSE PUBLISHING EOMMERSANT ZAO נ' וסטי 1992
בע"מ ואח'

- 1 בשילוב עם הוראות סעיף 19(3) לחוק הפדרציה הרוסית בדבר "זכויות מחברים וזכויות
- 2 נלוות" (להלן: "החוק הרוסי") לפיהן מותר ללא רשות המחבר להעתיק בעיתונים אחרים
- 3 מאמרים על בעיות שעה בנושאים כלכליים, פוליטיים ודתיים, תוך ציון שם המחבר ואזכור
- 4 המקור, ובלבד שהדבר לא נאסר על ידי המחבר (על האמור לעיל נעמוד בהרחבה בהמשך).
- 5
- 6 פרופ' פדוטוב, מומחה הנתבעים, סבר בחוות דעתו כי הזכות לאיסור הדפסה חוזרת של
- 7 מאמרים שנתפרסמו איננה שייכת לתחום הזכויות המוסריות ואף לא לתחום הזכויות
- 8 הכלכליות, אלא מהווה זכות נפרדת, שאם חפצה התובעת לקבלה מהמחברים, היה עליה
- 9 לדאוג להכליל הוראה מפורשת בעניין זה בהסכם עימם.
- 10 את מסקנתו זו מבסס פרופ' פדוטוב על ניתוח סעיפים 15 ו-16 לחוק הרוסי, אך אין הוא
- 11 מפרט את פרטי אותו ניתוח, אלא מסתפק באמירה הכללית דלעיל (עמ' 17 לחוות הדעת).
- 12 בהמשך מוצא הוא תימוכין נוספים לדעתו זו, בכך שהאיסור על הדפסה חוזרת יכול לנבוע
- 13 לא רק ממניעים כלכליים, אלא גם ממניעים לא חומריים, כגון אי נכונות מחבר להפיץ
- 14 מאמר בתפוצה רחבה בשל היותו בלתי גמור או בשל אופיו השנוי במחלוקת.
- 15
- 16 סבורני כי המסקנה אליה הגיע פרופ' פדוטוב בדבר סוג זכויות נוסף הינה מסקנה מרחיקת
- 17 לכת. שעה שבזכויות הכלכליות הבלעדיות כלולות הזכויות להרשות להעתיק ולשכפל את
- 18 המאמרים (ר' סעיף 16 לחוק הרוסי), מטבע הדברים, ועל-פי ההגיון הצרופ, נכללת בזכויות
- 19 אלה גם הזכות לאיסור שכפול והעתקה, ואין מקום ליצירת סיווג חדש של זכויות. הזכות
- 20 להרשות הדפסה חוזרת כלולה בזכויות הכלכליות הבלעדיות, וזכות זו כוללת גם את הזכות
- 21 לאיסור על ביצוע הפעולות כאמור. הטענה כי האיסור על הדפסה חוזרת יכול לנבוע גם
- 22 ממניעים שאינם חומריים איננה יכולה לעמוד מול הזכות הברורה דלעיל, מה גם
- 23 שהדוגמאות שהביא פרופ' פדוטוב למניעים לא חומריים (רצון שלא להפיץ בתפוצה נרחבת
- 24 מאמר בלתי גמור או בעל אופי שנוי במחלוקת), אינן מתאימות למאמרים שכבר פורסמו
- 25 במגזינים ובעיתונים בעלי תפוצה נרחבת.
- 26
- 27 פרופ' פדוטוב לא הביא אסמכתאות מהפסיקה הרוסית או ממקור אחר כלשהו לדעתו
- 28 שנוכרה לעיל, ולהיפך, סעיף 30(2) לחוק הרוסי הדן בהעברת זכויות מהמחבר לגורם אחר,
- 29 קובע מפורשות כי העברת הזכויות הכלכליות הבלעדיות לגורם אחר מעניקה לאותו גורם
- 30 אחר גם את הזכות לאיסור שימוש של גורמים אחרים בזכויות אלה. בנוסף, הוגש פסק דין
- 31 של בית המשפט הפדרלי לערעורים במחוז מוסקבה בתיק KT-A40/4921-03 מיום
- 32 21.8.03, שבו אושר פסק דין של ערכאה נמוכה יותר שפסק לזכותה של התובעת בתביעה
- 33 שהגישה בגין הפרת זכויות יוצרים. באותו עניין הסתמך בית המשפט הרוסי, בין היתר, על
- 34 זכותה של התובעת לאיסור על עשיית שימוש במאמרים שפורסמו, פרי עטו של אחד

בית משפט השלום בראשון לציון

21 אוקטובר 2010

ת"א 3226-07 LTD HOUSE PUBLISHING EOMMERSANT ZAO נ' וסטי 1992
בע"מ ואח'

- 1 המחברים נשוא תביעה זו. אף שהפרטים המלאים של אותו עניין שנדון שם אינם מופיעים
- 2 באותו פסק דין, מצבור הנתונים דלעיל מצביע אף הוא על כך כי הזכות לאסור על הדפסה
- 3 חוזרת הוקנתה לתובעת ולא שויירה בידי המחבר.
- 4
- 5 למעלה מן הדרוש יצויין כי הזכות למנוע העתקה מוכרת כזכות הראשונה והבסיסית של
- 6 בעל זכות היוצרים (שרה פרזנטי, דיני זכויות יוצרים, כרך ג' 216, תש"ס-2000) והנסיין
- 7 לסוגה בסיווג חדש ושונה איננו מקובל.
- 8
- 9 29. נוכח כל האמור לעיל, אינני יכול לקבל את עמדת פרופ' פדוטוב בסוגיה דנן כעמדה
- 10 המשקפת את הדין הרוסי באשר לזכות לאסור הדפסה חוזרת.
- 11
- 12 30. המסקנה העולה מן האמור לעיל הינה כי ככל שהמחברים העבירו לתובעת את הזכויות
- 13 הכלכליות הבלעדיות במאמרים, עברה יחד עימם לתובעת גם הזכות לאסור על העתקת
- 14 המאמרים.
- 15
- 16 **ב. האם הועברה לתובעת זכות היוצרים הכלכלית הבלעדית במאמרים**
- 17
- 18 31. התובעת העסיקה כזכור את המחברים כעובדיה.
- 19 סעיף 14(2) לחוק הרוסי קובע כי הזכויות הבלעדיות לעשות שימוש ביצירה שנוצרה על ידי
- 20 עובד במסגרת תפקידו שייכת למעסיק, אלא אם כן נקבע אחרת בהסכם ביניהם.
- 21 סעיף 14(4) לחוק הרוסי קובע כי הסעיפים הקודמים במסגרת סעיף 14 אינם חלים, בין
- 22 היתר, על עיתונים, מגזינים ופרסומים עתיים אחרים, תוך הפניה לסעיף 11(2) לחוק הרוסי.
- 23
- 24 32. המחלוקת שבין הצדדים מתייחסת לתחולת סעיף 14(2) לחוק הרוסי לגבי מאמרים
- 25 המתפרסמים בעיתון או במגזין, וזאת נוכח הוראות סעיף 14(4) האמור.
- 26 בעוד התובעת טוענת כי זכות היוצרים הבלעדית במאמרים שייכת לתובעת מכח הוראות
- 27 סעיף 14(2) האמור, אף ללא צורך בהסכם מיוחד המעביר את הזכויות אליה, טוענים
- 28 הנתבעים כי סעיף זה אינו חל על עיתונים ומגזינים, ולפיכך זכויות היוצרים במאמרים
- 29 יכולות לעבור לתובעת רק מכח הסכם המעביר אליה את הזכויות ובהתאם להוראות סעיף
- 30 30 לחוק הרוסי.
- 31
- 32 33. עיינתי בטיעוני הצדדים ומצאתי מקום להעדיף את טיעוני התובעת בעניין זה, וזאת
- 33 מהטעמים הבאים:
- 34

בית משפט השלום בראשון לציון

21 אוקטובר 2010

ת"א 3226-07 LTD HOUSE PUBLISHING EOMMERSANT ZAO נ' וסטי 1992
בע"מ ואח'

- א.
- 1 עיון בסעיף 11(2) לחוק הרוסי אליו מפנה סעיף 14(4) מגלה כי הוא מתייחס
2 ליצירות מורכבות, כגון אנציקלופדיות, מילונים, עיתונים ומגזינים, וקובע כי
3 זכויות השימוש הבלעדיות בפרסום **מכלול** שייכות למוציא לאור. בצד הוראה זו
4 קיימת הוראה נוספת בפיסקה האחרונה לסעיף 11(2) הנ"ל לפיה מחברי היצירות
5 הכלולות בפרסום, שומרים באופן עצמאי על זכויותיהם הבלעדיות לשימוש
6 ביצירותיהם, להבדיל מעשיית שימוש בפרסום כמכלול.
7 הוראה אחרונה זו עשויה היתה להביא למסקנה כי אכן סעיף 14(2) איננו חל על
8 עיתונים ועל מגזינים, שאם לא נאמר כן, קיימת **לכאורה** סתירה בין סעיף 11(2)
9 הקובע שמירת הזכויות למחברים, לבין סעיף 14(2) הקובע שמירת הזכויות
10 למעסיק, והואיל וסעיף 11(2) הינו חוק ספציפי המתייחס לסוגי פרסום מיוחדים,
11 אזי בשילוב עם הוראות סעיף 14(4) גובר הוא על הוראות סעיף 14(2).
12
- 13 דא עקא, פרשנות זו איננה מתחייבת, אלא ההיפך מכך. דווקא ההתייחסות בסעיף
14 11(2) אל מכלול היצירה המורכבת, דהיינו העיתון, האנציקלופדיה, והמילון
15 בשלמותם מלמדת על כך שההחלטה בסעיף 14(4) לחוק הרוסי מתייחסת לאותן
16 יצירות מורכבות, ולא ליצירות הפרטניות הכלולות באותם פרסומים מורכבים.
17 הפיסקה האחרונה בסעיף 11(2) לחוק הרוסי בדבר הותרת הזכויות הבלעדיות בידי
18 המחברים של היצירות הפרטניות, הינה הוראה כללית שכחה יפה לגבי כלל
19 המחברים **ובכפוף להוראות המחריגות אותה**. אחת מהוראות אלה הינה הוראת
20 סעיף 14(2) לחוק הרוסי לפיה כשהמחבר הינו עובד המחבר את היצירה במסגרת
21 עבודתו, הזכויות הבלעדיות מוקנות למעסיק, מכח יחסי עובד מעביד שבין המעסיק
22 והעובד. לפיכך אין סתירה בין שתי ההוראות הנ"ל.
23 אם כך, ההוראה שבסעיף 11(2) לחוק הרוסי בדבר הזכויות ביצירות הפרטניות
24 תוסיף לחול לגבי כל מחברי היצירות הספציפיות הכלולות ביצירות המורכבות
25 **שאינם עובדים** (או שלא העבירו את זכויותיהם למעסיק). לגבי עובדים יחולו
26 הוראות סעיף 14 לחוק הרוסי, גם לגבי יצירות שבעיתונים ובמגזינים, ולגבי העברת
27 זכויות מפורשת ביצירות יחולו הוראות סעיף 30 לחוק הרוסי.
28
- ב.
- 29 חיזוק משמעותי לעמדת התובעת יש למצוא בגוף חוות הדעת של פרופ' פדוטוב.
30 בשום מקום בחוות הדעת לא קבע פרופ' פדוטוב כי נוכח הוראותיו המחריגות של
31 סעיף 14(4) לחוק הרוסי, אין חלות הוראות סעיף 14(2) לגבי המאמרים נשוא
32 התביעה. להיפך, פרופ' פדוטוב הביע דעה ברורה בחוות הדעת לפיה **אין צורך בציון**
33 **העברת הזכויות במסגרת הסכם העבודה**, וזאת במסגרת התרחיש השלישי של
34 קבלת הזכויות הבלעדיות על ידי המעסיק (סעיף 8 עמ' 15-16 לחוות הדעת). פרופ'
35 פדוטוב קובע שם במפורש כי אין צורך לכלול בהסכם העבודה ציון מפורש של

בית משפט השלום בראשון לציון

21 אוקטובר 2010

ת"א 3226-07 LTD HOUSE PUBLISHING EOMMERSANT ZAO נ' וסטי 1992
בע"מ ואח'

- 1 העברת הזכויות הכלכליות מהמחבר למעסיק, וכי אם המאמר נכתב על ידי עובד
- 2 מן המניין של המוציא לאור, יראו את המאמר כיצירה שחוברה במסגרת
- 3 ההעסקה, והזכויות הבלעדיות במאמר תהיינה שייכות למו"ל, כמעסיקו של
- 4 הכותב. לאחר מכן קובע פרופ' פדוטוב בחוות הדעת כי את הכלל האמור ניתן
- 5 לשנות בהסכם שהינו חלק מהסכם ההעסקה או בהסכם נפרד, דהיינו השינוי בלבד
- 6 טעון הסכם.
- 7
- 8 לפיכך, זכות היוצרים הכלכלית הבלעדית במאמרים שייכת לתובעת מכח הוראות סעיף
- 9 14(2) לחוק הרוסי, אף ללא צורך בהסכם מיוחד המעביר את הזכויות אליה.
- 10
- 11 35. בהערת אגב, יצויין כי גם חוק זכות יוצרים, 1911, שהינו החוק התקף בישראל בעניין זה
- 12 בתקופה הרלבנטית, קובע בסעיף 5(ב) לחוק דין דומה לפיו זכויות היוצרים ביצירות שחוברו
- 13 על ידי עובד תוך כדי עבודתו אצל המעביד יהיו שייכות למעביד, אם לא נקבע אחרת
- 14 בהסכם. ההחרגה הקיימת שם לגבי זכות המחבר למנוע פרסום יצירה שנתפרסמה בעיתון
- 15 או במגזין, אם אין הסכם הקובע ההיפך, מתייחסת רק לזכותו למנוע פרסום היצירה שלא
- 16 כחלק מעיתון, מגזין או כתב עת, כך שאין להחרגה זו רלבנטיות בענייננו.
- 17 כך הוא הדין גם לפי החוק החדש שנחקק בישראל, חוק זכות יוצרים, התשס"ח-2007,
- 18 הקובע בסעיף 34 כי "מעביד הוא הבעלים הראשון של זכות היוצרים ביצירה שנוצרה על
- 19 ידי עובדו לצורך עבודתו ובמהלכה, אלא אם כן הוסכם אחרת".
- 20
- 21 36. ועדיין, הסוגיה דנן הינה תיאורטית בחלקה או בעיקרה, שכן בין התובעת לבין המחברים
- 22 קיימים הסכמים המעבירים את הזכויות הכלכליות הבלעדיות ביצירות לתובעת, ואף פרופ'
- 23 פדוטוב בעדותו העיד כי "אני יכול להגיד בוודאות שלקומרסנט (התובעת – י.ק.) יש זכויות
- 24 בלעדיות בכתבות האלה. אבל זכות לאסור העתקה – אין לתובעת היות וזה לא הועבר" (עמ'
- 25 81 ש' 4-2).
- 26
- 27 37. באשר לסוגיית הזכות לאסור על העתקה הנזכרת בציטוט דנן, כבר נקבע לעיל כי אינני
- 28 מקבל את עמדת הנתבעים לפיה זכות זו הינה זכות עצמאית ונפרדת, שאיננה כלולה
- 29 בזכויות הבלעדיות שהועברו לתובעת על ידי המחברים.
- 30
- 31 נותר, אפוא, לבחון את טענותיהם הנוספות של הנתבעים, והדבר ייעשה להלן.
- 32

בית משפט השלום בראשון לציון

21 אוקטובר 2010

ת"א 3226-07 LTD HOUSE PUBLISHING EOMMERSANT ZAO נ' וסטי 1992
בע"מ ואח'

- 1 פגמים משפטיים בהסכמי העבודה ותקופות ההסכמים
- 2
- 3 38. נוכח קביעתי דלעיל כי הזכויות הכלכליות הבלעדיות במאמרים שייכות למעסיק מכח
- 4 הוראות סעיף 14(2) לחוק הרוסי וללא צורך בהסכם מפורש המעביר את הזכויות למעסיק,
- 5 מתייחד הצורך לעסוק בטענות הנתבעים מפי המומחה פרופ' פדוטוב כי בחלק מההסכמים
- 6 קיימים פגמים משפטיים המאיינים הסכמים אלה והופכים אותם לחסרי תוקף. אפילו
- 7 מסקנה זו הינה מסקנה נכונה, אין הדבר גורע מזכויות התובעת במאמרים, שכן אלה
- 8 קיימות כאמור גם ללא ההסכמים.
- 9
- 10 39. גם עניינית יש קושי לקבל את הטענה בדבר בטלות ההסכמים בשל פגמים משפטיים. כך,
- 11 באשר לטענת פרופ' פדוטוב כי הסכמים אלה או אחרים אינם כוללים את סכום התשלום
- 12 למחבר ואת נוהל התשלום בניגוד לנדרש לפי סעיף 1432(1) לקוד האזרחי של הפדרציה
- 13 הרוסית, לא הכחיש המומחה כי החוק הרוסי עצמו קובע תשלום שכר סופרים מינימלי. לא
- 14 רק זאת, אלא שבאופן כללי נדרש הליך משפטי וקביעה של בית משפט על מנת להכריז על
- 15 ביטול הסכם, והליך מעין זה לא ננקט. המומחה אישר גם כי אין כל פגיעה ביחסי העבודה
- 16 אם ההסכם פגום משפטי, אלא שאם התיימר ההסכם להעביר זכויות יוצרים, זכויות אלה
- 17 לא יעברו ויחזרו ליוצר אם קיים פגם בהסכם (עמ' 77-76). בהעדר פגיעה ביחסי העבודה,
- 18 אין משמעות לקביעת אלה של המומחה, שכן הזכויות שייכות למעסיק מכח הוראות סעיף
- 19 14(2) לחוק הרוסי.
- 20 המומחה טען עוד בחוות הדעת כי הסכמים מסויימים אינם כוללים תנאים המפורטים
- 21 בסעיף 14(2) לחוק הרוסי (ר' למשל, סעיף 11.5 לחוות הדעת). לבד מכך שטענות אלה של
- 22 המומחה תומכות כמובן במסקנה כי, בניגוד לטענת הנתבעים, סעיף 14(2) חל על מאמרים
- 23 המפורסמים בעיתונים ובמגזינים ובכלל זה על המאמרים נשוא התביעה, אין סעיף 14(2)
- 24 כולל את התנאים הספציפיים הנדרשים שנסקרו על ידי המומחה, כך שגם טענה זו לא ניתן
- 25 לקבל.
- 26
- 27 40. המומחה טען גם כי ההסכמים אינם יכולים להקנות לתובעת זכויות לאסור הדפסה חוזרת
- 28 במאמרים שפורסמו במגזינים ובעיתונים של התובעת לפני תחילת תוקפם של ההסכמים. כן
- 29 טען פרופ' פדוטוב כי במקרה בו ההסכמים לא נעשו לתקופה קצובה, יש לראות את ההסכם
- 30 כהסכם שנכנס לתוקף רק החל ממועד החתימה על ההסכם. לדבריו, למרות שלהסכם יכול
- 31 להיות תוקף רטרואקטיבי, הדבר צריך להיכתב בהסכם. עוד טען כי גם כשקיימת הסכמה
- 32 על תוקף רטרואקטיבי, אין היא יכולה להצמיח באופן רטרואקטיבי איסור על הדפסה
- 33 חוזרת של מאמר שפורסם לפני החתימה על ההסכם.
- 34

בית משפט השלום בראשון לציון

21 אוקטובר 2010

ת"א 3226-07 LTD HOUSE PUBLISHING EOMMERSANT ZAO נ' וסטי 1992
בע"מ ואח'

- אף כאן, לא ניתן לקבל טענה זו. כל המחברים של המאמרים הועסקו על ידי התובעת בתקופה שהחלה לפני פרסום המאמרים נשוא התביעה. הדבר עולה הן מתמציות ההוראות שהוגשו והמעידות על מועד קבלת המחברים לעבודה אצל התובעת והן מההסכמים שצורפו. הדבר עולה גם מהטבלה הכלולה בחוות הדעת של פרופ' פדוטוב.
- מר סולוגוב, מומחה התובעת הסביר בחוות דעתו כי עד שנת 2002 לא היה הכרח שהסכם בין עובד ומעביד ייעשה בכתב, ועצם הקבלה לעבודה נחשבה כיוצרת הסכם העסקה. רק משנת 2002 הסכם בכתב בין עובד ומעביד הינו חובה. ואכן חלק הארי של ההסכמים שצורפו הינם הסכמים מחודש פברואר 2002 שנועדו לקיים את הוראות החוק הרוסי שחייב עשיית הסכמים בכתב בין עובד ומעביד. לגבי קביעות אלה של מר סולוגוב בחוות דעתו לא היו לפרופ' פדוטוב הערות, פרט לכך שלדעתו החוק הרוסי בדבר "זכויות מחברים ויצירות נלוות" מחייב לערוך הסכמים בכתב עם מחברים כולל עובדים (ר' עמ' 28 לחוו"ד פדוטוב), אך כבר נקבע לעיל כי הזכויות המוקנות למעסיק במאמרים, מוקנות לו גם ללא הסכם העסקה.
41. נוכח האמור לעיל אין מקום לנתח באופן מפורט את ההסכמים השונים בהיבטים השונים שזכרו לעיל, כפי שנעשה על ידי פרופ' פדוטוב, שכן אין לכך רלבנטיות. אציין רק כי בחלק מטיעוני הנתבעים בעניין זה בסיכומיהם נפלו אי דיוקים. כך, למשל, באשר למחברת מאמר מס' 9, גב' ויקטוריה ארוטיונובה (קורצ'ר) נטען בסיכומים כי התקבלה לעבודה בתאריך 1.1.08 (צ"ל 98) ותוקף ההסכם הוא ל-12 חודשים, ולפיכך המאמר פרי עטה שפורסם בספטמבר 2000 אינו בבעלות התובעת. דא עקא, ההסכם עם אותה עובדת קובע כי תוקפו הינו ל-12 חודש מתאריך חתימתו על ידי הצדדים ותאריך החתימה על ההסכם הינו 23.11.09, כך שהמאמר פורסם במהלך 12 החודשים הנ"ל.
42. יש לחזור ולהדגיש כי הזכויות במאמרים מוקנות לתובעת כמעסיקת המחברים ללא צורך בהסכם, וכי ההסכם יכול לשנות מצב דברים זה, אך אינו תנאי להקניית הזכויות. דא עקא, אין בהסכם שינוי של מצב הדברים שתואר לעיל.
- ד. צורך בהוראה מפורשת של התובעת לכתיבת מאמר ספציפי
43. בסיכומי הנתבעים מתבססים הם על עדותו של פרופ' פדוטוב כאסמכתא לכך שיש צורך בהוראה מפורשת של המעביד לעובד לכתיבת המאמר הספציפי. פרופ' פדוטוב הפנה בעדותו להסכם העבודה עם אותה גב' ויקטוריה ארוטיונובה (קורצ'ר) שם נכתב לדבריו כי כל מאמר צריך להיכתב לאחר שניתנה הוראה מפורשת של המעסיק. מסקנתו היא כי הזכויות במאמר שנכתב על ידי אותה מחברת והיווה חלק מהמאמרים נשוא התביעה, אינן שייכות לתובעת, שכן לא הוכיחה שניתנה על ידה הוראה לכתיבת המאמר, ובהעדר הוראה כזו, לא

בית משפט השלום בראשון לציון

21 אוקטובר 2010

ת"א 3226-07 LTD HOUSE PUBLISHING EOMMERSANT ZAO נ' וסטי 1992
בע"מ ואח'

- 1 ניתן לומר כי הוא נכתב במסגרת עבודתה של המחברת אצל התובעת, ולפיכך אין לתובעת
2 זכויות במאמר.
3
4 אף כאן, כי לא ניתן לקבל עמדה זו של הנתבעים. 44.
5 ראשית, מאמר שהתפרסם בעיתון התובעת ונכתב על ידי עובדת של התובעת – חזקה שנכתב
6 על ידה במסגרת עבודתה, ואם טוענים הנתבעים כי לא כך הדבר, עליהם הנטל להוכיח זאת.
7 שנית, עיון בהסכם בין התובעת לבין מחברת זו מגלה כי בסעיף 6.1 להסכם נקבע כך:
8 "העובד יבצע פעילות ליצירת יצירות עבודה, וכן יבצע חובות עבודה אחרות שמוטלות עליו
9 במסגרת משימות עבודה הניתנות על ידי מנהלו הישיר".
10 בהמשך, בסעיפים 6.6 ו-6.7 להסכם, נקבע כי קיימת גם אפשרות ליוזמה של העובדת עצמה
11 ביצירת יצירות עבודה, כל עוד הדבר איננו מונע ממנה לבצע את משימות העבודה, והתובעת
12 אף מברכת על יוזמה כזו.
13 מכאן ניתן ללמוד להסיק, כי גם מאמרים הנכתבים על ידי העובדת שלא לפי הוראה
14 מפורשת של התובעת, הינם מאמרים שנכתבו במסגרת עבודתה של המחברת אצל התובעת,
15 ואין, אפוא, בסיס למסקנת הנתבעים כאילו רק מאמר שנכתב בהוראה מפורשת של
16 המעסיק ייחשב כמאמר שנכתב במסגרת העבודה.
17
18 **מאמרים שהינם ראיונות**
19
20 14 מאמרים מתוך 37 מאמרים שנתרו בתביעה זו הינם ראיונות (ר' סעיף 17 לחוות דעת
21 פרופ' פדוטוב וסעיף 62 לסיכומי הנתבעים).
22 פרופ' פדוטוב קבע בחוות דעתו כי זכויות היוצרים בראיונות שייכות במשותף למראיין
23 ולמראיין, אם לא הוסכם אחרת. מאחר שהראיין מהווה יצירה אחת שאיננה ניתנת
24 להפרדה לחלקים, לאף אחד מבעלי הזכויות במשותף אין קיימת זכות לאסור את השימוש
25 ביצירה זו ללא הצדק מספיק לעשות כן. מכאן מסקנתו היא כי המחברים עצמם
26 (המראיינים) אינם יכולים לאסור על הדפסה חוזרת של הראיונות, ללא קבלת הסכמה של
27 המרואיינים, ומאחר שלא הוכחה הסכמה כזו, ברי כי אין הם יכולים להעביר זכות זו
28 לתובעת, והתובעת איננה יכולה לקבלה.
29 גם מר סולוגוב אישר כי כאשר מדובר בראיין המורכב משאלות ותשובות אין בו זכויות
30 יוצרים (עמ' 58 ש' 18-24). התובעת לא הוכיחה, אגב, כי יש בראיונות יותר מכך.
31
32 התובעת לא חלקה על טענות אלה של הנתבעים, ולפיכך יש לקבוע כי ב-14 מאמרים
33 המהווים ראיונות מתוך 37 המאמרים שנתרו בתביעה זו אין לתובעת זכויות יוצרים, או
34 לפחות אין היא יכולה מכח הזכויות המוקנות לה לאסור על הדפסה חוזרת, שכן לא הוכיחה

בית משפט השלום בראשון לציון

21 אוקטובר 2010

ת"א 3226-07 LTD HOUSE PUBLISHING EOMMERSANT ZAO נ' וסטי 1992
בע"מ ואח'

1 כי ניתנה לכך הסכמת המרואיין. לפיכך, אין התובעת יכולה לטעון להפרת זכויותיה בכך
2 שהמאמרים הועתקו על ידי הנתבעים ופורסמו על ידם.
3

סעיף 10א(1) לאמנת ברן וסעיף 19(3) לחוק זכות יוצרים הרוסי

47. סעיף 10א(1) לאמנת ברן קובע כך :

8 "יהא זה עניין לתחיקתן של ארצות האיגוד להתיר את העתקתם בעיתונות,
9 את שידורם, או את העברתם לציבור בתקשורת-חוט, של מאמרים
10 שפורסמו בעיתונים או בכתבי עת על בעיות שעה כלכליות, מדיניות או
11 דתיות, ושל יצירות שידור בעלות אופי דומה, במקרים שזכות ההעתיקה,
12 השידור או ההעברה כאמור לא נשמרה במפורש, אלא שחובה לציין תמיד
13 בבירור את מקורם. תוצאותיה המשפטיות של הפרת החובה הזאת ייקבעו
14 לפי תחיקתה של הארץ, בה נתבעת ההגנה".

48. הנתבעים מפנים לסעיף 19(3) לחוק הרוסי הקובע כדלקמן :

18 "מותר – ללא רשותו של המחבר או ללא תשלום תמלוגים, אולם תוך חובה לציין את שמו
19 של המחבר ואזכור המקור – להעתיק בעיתונים, לשדר או להעביר בתקשורת – בכבלים
20 לציבור הרחב – מאמרים על בעיות שעה בנושאים כלכליים, פוליטיים ודתיים, אשר
21 פורסמו באופן חוקי בעיתונים או בכתבי עת, או יצירות – שידור בעלות אופי דומה,
22 במקרים שבהם ההעתיקה, השידור או ההעברה בתקשורת בכבלים לא נאסרה באופן
23 ספציפי על ידי המחבר".

49. טענת הנתבעים הינה כי השילוב של סעיף 10א(1) לאמנת ברן וסעיף 19(3) לחוק הרוסי
25 משמעותו התרת הדפסה חוזרת של מאמרים בנושאים ספציפיים הנקובים שם תוך ציון שם
26 המחבר והמקור. מאחר שלפי הטענה, המאמרים נשוא התביעה עוסקים באותם נושאים
27 שהותרו, וצויינו גם שם המחבר והמקור, לא היתה מניעה להעתיקם ולפרסמם בעיתון
28 הנתבעים ואין מדובר בהפרה.

30 החרג להיתר זה (אם המחברים אסרו על הדפסה חוזרת של המאמרים) אינו חל במקרה
31 זה, לטענת הנתבעים, שכן לא הובאה ראיה שהמחברים אסרו על הדפסה חוזרת וכי נתנו
32 את הסכמתם המפורשת להעברת זכויותיהם הקנייניות לתובעת.
33

בית משפט השלום בראשון לציון

21 אוקטובר 2010

ת"א 3226-07 LTD HOUSE PUBLISHING EOMMERSANT ZAO נ' וסטי 1992
בע"מ ואח'

50. אציין, ראשית, כי להבדיל מהסוגיות הקודמות הקשורות בסוגיית הבעלות, הרי הסוגיה האחרונה כשלעצמה, איננה מהווה חלק מנושא הבעלות, ולפיכך אין מקום להחיל לגביה את הדין הרוסי, אלא יחול לגביה דין מקום ההפרה שהוא הדין הישראלי.
51. בהקשר זה יצוין כי אמנת ברן, אף שישאל הצטרפה אליה, איננה מהווה חוק בישראל [ע"א 528/73 אטינגר נ' אלמגור, פ"ד כט(2) 116, 118 (1975)], שכן ישראל נקטה בשיטה של שינוי החוק הפנימי בהתאם להוראות האמנה, ולא הפכה את האמנה לחלק מהחוק הישראלי (שרה פרזנט, **דיני זכויות יוצרים**, כרך א' 151, תש"ס-2000). ואכן, סעיף 6 לפקודת זכות יוצרים, קבע, טרם ביטולו על ידי חוק זכות יוצרים, תשס"ח-2007, כי אם נחתם כתב אמנה בין ישראל לבין מדינה אחרת בעניין הגנת זכות יוצרים, או שישאל הצטרפה לאמנה בעניין זה, רשאי שר המשפטים להורות בצו כי היצירות שהאמנה מחייבת את הגנתן בישראל יהיו מוגנות על-פי ההוראות שבצו.
- שר המשפטים עשה שימוש בסמכות שהוענקה לו כאמור לעיל, והתקין בצו זכות יוצרים (אמנת ברן), תשי"ג-1953 (להלן: **"הצו"**) הוראות אשר קבעו, בין היתר, כי יצירה שפורסמה לראשונה בארץ איגוד תהא מוגנת בישראל כאילו פורסמה לראשונה בישראל.
- בנוסף, קבע הצו דנן, כי על אף האמור לעיל, **"מותר להעתיק בעתונות מאמרים על בעיות שעה כלכליות, מדיניות או דתיות שנתפרסמו בכתב עת או עתון היוצא לאור בארץ איגוד, אם לא נשמרה זכות העתקתם במפורש ובלבד שיצוין מקורם בבירור"**.
- יובהר כי הביטוי "אם לא נשמרה" משמעותו "אם לא נאסרה".
52. הנתבעים אינם יכולים לבסס, אפוא, את הגנתם כאמור לעיל על סעיפי החוק הרוסי, אלא על התחיקה הישראלית, הדומה בנושא זה לתחיקה הרוסית.
53. עניינית, אין האמור לעיל מקנה הגנה לנתבעים, וזאת מהטעמים שייסקרו להלן.
54. טעם ראשון הוא, כי העתקת המאמרים שנתפרסמו בעיתונים ובמגזינים של התובעת נאסרה במפורש. נוסח הוראה זו באחד העיתונים (ודומים לו נקבעו גם בעיתונים האחרים) הינו:
- "העתקת החומרים שפורסמו בשבועון "קומרסנט – שלטון" מותרת רק בהסכמת המערכת. נציגם של מחברי הפרסומים במגזין "קומרסנט – שלטון" הוא המוציא לאור. העתקה מותרת רק בהסכמת המחברים (המוציא לאור)".**
- גם באתר האינטרנט של התובעת מופיע איסור דומה.

בית משפט השלום בראשון לציון

21 אוקטובר 2010

ת"א 3226-07 LTD HOUSE PUBLISHING EOMMERSANT ZAO נ' וסטי 1992
בע"מ ואח'

55. משנקבע לעיל כי התובעת הינה הבעלים הבלעדי של זכויות היוצרים הקנייניות/הכלכליות וכי אלה כוללות גם את הזכות לאסור על העתקה/הדפסה חוזרת של המאמרים, ושעה שאיסור זה מופיע בעיתונים, במגזינים ובאתר האינטרנט של התובעת, לא היתה הנתבעת (וסטי) רשאית להעתיק את המאמרים נשוא התביעה ולפרסמם בעיתון המוצא לאור על ידה.
56. באשר לנוסח האיסור, פרופ' פדוטוב ביקש לדקדק וטען כי אין משמעות משפטית לנוסח האיסור המופיע באתר האינטרנט של התובעת (עמ' 72), אך ראשית, אין לחוות דעתו בעניין זה חשיבות בהיותו מומחה לדין הרוסי ולא לדין הישראלי, שנית, הסתייגותו התבססה בעיקר על כך שלדעתו הזכות לאסור על הדפסה חוזרת איננה מצויה בידי התובעת, וטענה זו נדחתה כבר כאמור לעיל, שלישית, פרופ' פדוטוב התייחס רק לפיסקה הרלבנטית באתר האינטרנט ולא לפיסקת ההגבלה בעיתונים ובמגזינים.
57. טעם שני, הינו כי ההעתקה המותרת לפי הצו הינה העתקה של "מאמרים על בעיות שעה כלכליות, מדיניות או דתיות".
- צודקת התובעת בטענתה כי הנטל להוכיח את תוכן המאמרים מוטל על הטוען להתקיימות החרג הנ"ל, דהיינו על הנתבעים.
- אילו היו המאמרים שנתפרסמו בשפה הרוסית מתורגמים לעברית, היה בידי בית המשפט לקרוא את המאמרים ולהכריע האם עוסקים הם בבעיות שעה כלכליות, מדיניות או דתיות, אך הדבר לא נעשה.
- אין ספק כי תרגום כאמור לעיל מהווה את הראיה הטובה ביותר. אי הבאתה פועלת נגד הנתבעים ומקימה את החזקה כי אילו היתה מובאת הראיה, היתה פועלת היא נגד הנתבעים [ע"א 3694/99 ארדמן נ' חברת פרויקט אורנים בע"מ, פ"ד נה(2) 385, 392 (2000); ע"א 55/89 קופל (נהיגה עצמית) בע"מ נ' טלקאר חברה בע"מ, פ"ד מד(4) 595, 602 (1990)].
- המומחה מטעם הנתבעים, פרופ' פדוטוב, טען כי ניתח את כל המאמרים שהומצאו לעיונו ובא לכלל מסקנה כי יש לראותם "כמאמרים על בעיות שעה כלכליות, מדיניות, חברתיות או דתיות" (עמ' 26 לחוות הדעת).
- פרופ' פדוטוב הינו מומחה לדין הרוסי, אך ניתוח תכנם של מאמרים אינו בתחום מומחיותו, ולכן ספק בעיני אם חוות דעתו בעניין זה יכולה להוות תחליף לתרגום המאמרים ולמתן אפשרות לבית המשפט לקבוע באופן בלתי אמצעי, האם עונים הם על דרישות החרג.
- גם אם הייתי נכון לסמוך על קביעותיו אלה של המומחה פרופ' פדוטוב, לא אוכל לעשות זאת, כיוון שבניגוד לנוסח החרג המתייחס למאמרים על בעיות שעה "כלכליות, מדיניות

בית משפט השלום בראשון לציון

21 אוקטובר 2010

ת"א 3226-07 LTD HOUSE PUBLISHING EOMMERSANT ZAO נ' וסטי 1992
בע"מ ואח'

- 1 או דתיות" הוסיף פרופ' פדוטוב נושא נוסף של "בעיות שעה חברתיות" שאיננו נכלל בחריג.
- 2 גם כשנשאל לגבי מאמרים שונים בעדותו בבית המשפט השיב לגבי אחד מהמאמרים כי "זה
- 3 קודם כל נושא חברתי" (עמ' 80 ש' 15).
- 4 גם ניסיון הנתבעים להוכיח באמצעות מנכ"ל התובעת כי המאמרים עוסקים בבעיות שעה
- 5 כלכליות, מדיניות או דתיות לא עלה יפה, שכן המאמר היחיד שאושר על ידו כעוסק בבעיות
- 6 שעה בטחונות איננו נמנה עוד על המאמרים שהוא תביעה זו, ואילו לגבי ארבעה מאמרים
- 7 נוספים, אישר אמנם מנכ"ל התובעת שמדובר במאמרים על עניינים מדיניים או בטחוניים,
- 8 אך לא נשאל ולא אישר כי מדובר במאמרים על בעיות שעה (עמ' 30).
- 9
- 10 58. המסקנה אותה יש להסיק מהאמור לעיל הינה כי החריג הקבוע בסעיף 4(2) לצו איננו
- 11 מתקיים בענייננו והנתבעים אינם זכאים להגנה מכוחו.
- 12
- 13 59. לאחר סקירת האמור לעיל, משמספר המאמרים של הפרק היה 37, והופחתו ממנו 14
- 14 מאמרים שהם למעשה ראיונות, המסקנה היא כי הנתבעת פרסמה 23 מאמרים מפרים,
- 15 דהיינו מאמרים שפרסומם היווה הפרת זכויות היוצרים של התובעת בהם.
- 16
- 17 **אחריות**
- 18
- 19 60. באשר לנתבעת 1 שהינה החברה המוציאה לאור את העיתון שבו פורסמו הכתבות המפרות,
- 20 אחריותה לפרסומים מפרים הינה ברורה ואיש לא חלק עליה.
- 21
- 22 61. הנתבעים 4-7 שימשו בתפקידי עריכה שונים בעיתון הישראלי בתקופה בו פורסמו
- 23 המאמרים המפרים, ושמים מופיע כעורכים על גבי גליונות העיתונים בהם פורסמו
- 24 המאמרים המפרים.
- 25 עורך בעיתון בוחר ו/או מאשר אילו כתבות ייכללו בעיתון, ולכן יש לראות את העורכים כמי
- 26 שביצעו את ההעתקה בפועל של המאמרים המפרים [לעניין החזקה כי הפרסום הוא על
- 27 דעתו של העורך ששמו נרשם בעיתון – ר' ע"א Eisenman 2790/93 נ' קימרון, פ"ד נד(3)
- 28 840, 817 (2000)].
- 29 הנתבעים לא חלקו בסיכומיהם על אחריותם של העורכים, וזו אכן קיימת.
- 30
- 31 62. המחלוקת העיקרית ניטשה על אחריותם של הנתבעים 2 ו-3 לפרסומים המפרים.
- 32 הנתבעים 2 ו-3 כיהנו כדירקטורים בנתבעת 1 בתקופת פרסום המאמרים המפרים.
- 33

בית משפט השלום בראשון לציון

21 אוקטובר 2010

ת"א 3226-07 LTD HOUSE PUBLISHING EOMMERSANT ZAO נ' וסטי 1992
בע"מ ואח'

63. התובעת טוענת כי הנתבעים 2-3 התעלמו מחובותיהם כמנהלים והניחו לעיתון שבניהולם להתנהל ללא השגחה וללא יד מכוונת, כשעובדים בכירים נוטלים לעצמם חופש וחירות לעשות ככל העולה על רוחם ולהפר חוק. לטענת התובעת הנתבעים 2 ו-3 נמנעו מלנהל ולפקח ולהקים מנגנון שימנע הפרה שיטתית של זכויות היוצרים של התובעת. לפיכך טוענת התובעת כי אף הנתבעים 2 ו-3 אחראים להפרת זכויות היוצרים שלה במאמרים המפרים שפורסמו בעיתון הישראלי. יצוין כי אין טענה להרמת מסך ביחס לנתבעים 2 ו-3 אלא לאחריות אישית של נתבעים אלה.
64. הנתבעים טוענים כי על מנת להוכיח אחריות של דירקטורים שאינם דוברי השפה הרוסית, כמו הנתבעים 2 ו-3, היה על התובעת להוכיח מעורבות שלהם בקבלת ההחלטות וניהול פעיל, וכן כי ביצעו באופן אישי את יסודות העילה המקימה חבות, והיא לא עשתה כן. להיפך, הנתבעים 2 ו-3 לא פעלו באופן שיכול לגרום לאחריות אישית שלהם לגבי תביעה זו.
65. תביעה בגין הפרת זכות יוצרים הינה תביעה נזיקית באופיה (ר' סעיף 18 לעיל).
- כשאחריותו הנזיקית של תאגיד נגזרת מפעולות של אורגן או נושא משרה בתאגיד, אין בכך כדי למנוע הטלת אחריות נזיקית על אותו אורגן או נושא משרה בעצמו, ואחריותם האישית של הפועלים במסגרת התאגיד עומדת מכח עצמה נע"א 8133/03 יצחק נ' לוטם שיווק בע"מ, פ"ד נט (3) 66, 74 (2004).
- שאלת האחריות האישית של נושאי משרה בחברה נדונה בהרחבה בע"א 407/89 צוק אור בע"מ נ' קאר סקוויטי בע"מ, פ"ד מוח (5) 661 (1994), שם נקבע כי המודל החל בעניין זה הוא מודל "האחריות האישית", דהיינו פעולותיו של נושא המשרה ייבחנו כפעולותיו של כל אדם פרטי אחר, והוא יחוב בנזיקין בהתאם לכללים הרגילים הקובעים חבות זו, כשעיקרון זה עולה בקנה אחד עם מטרות דיני הנזיקין – הוא משתלב הן עם עקרון האשם שנובע ממטרות הצדק וההגינות שבבסיס דיני הנזיקין, והן עם עקרון ההרתעה היעילה נ"ר גם נע"א 725/78 בריטיש קנדיאן בילדרס בע"מ נ' אורן, פ"ד לה (4) 253 (1981).
- עם זאת, יש להבהיר כי חבותו של בעל תפקיד איננה נובעת מעצם חבותו של התאגיד, והמבקש להטיל אחריות אישית על בעל תפקיד בתאגיד, נדרש להצביע על עילה ספציפית נגדו ולהניח תשתית ראיתית ממנה עולה כי התקיימו יסודותיה לגבי בעל התפקיד נע"א 2273/02 חברת פסל בע"מ נ' חברת העובדים השיתופית הכללית בא"י בע"מ, פ"ד נח(2), 36, 42-43 (2003).
- בע"א 4612/95 מתתיהו נ' שטיל, פ"ד נא (4), 769, 771 (1997) נאמר כך :

בית משפט השלום בראשון לציון

21 אוקטובר 2010

ת"א 3226-07 LTD HOUSE PUBLISHING EOMMERSANT ZAO נ' וסטי 1992
בע"מ ואח'

- 1 "לצורך גיבושה של חובת זהירות אישית עצמאית של המנהל, נדרש לבסס
- 2 מערכת נתונים החורגת מגדר פעילותו הרגילה והשיגרית של נושא משרה
- 3 בחברה. מבלי למצות, עשויה להיות בהקשר זה משמעות לנתונים, כמו
- 4 מומחיות אישית של המנהל בעניין נושא ההתקשרות, עליה סמך הצד השני
- 5 להתקשרות...חובות מקצועיות של המנהל, המבוססות על מיומנות
- 6 מקצועית שלו.... או קיומם של יחסים מיוחדים בין המנהל לבין הצד
- 7 השלישי, אשר הביאו לכך שהצד השלישי נתן במנהל המסויים את אמונו
- 8 ובטחונו כי המנהל, באופן אישי, לוקח אחריות כלפי הצד השלישי....".
- 9
- 10 66. מעדויותיהם של הנתבע 2 (להלן: "אנגל") והנתבע 3 (להלן: "מוזס") (זומונו על ידי התובעת
- 11 לחקירה), עלה כי מוזס הינו דירקטור שאינו מעורב כמעט בענייני הנתבעת 1 ואילו אנגל
- 12 שימש כפרנט של קבוצת ידיעות אחרונות לענייני וסטי, ומי שהיה צריך להתייעץ בענייני
- 13 וסטי פנה אליו ולא אל מוזס (עדות מוזס, עמ' 15 ש' 4-6).
- 14 אנגל העיד כי מתקיימות ישיבות דירקטוריון של הנתבעת אחת לשנה לאישור המאזן, וכי
- 15 נושא העתקת מאמרים לא עלה בישיבות אלה. לדבריו, המנכ"לים של וסטי מקבלים
- 16 הנחיות לשמור על הוראות החוק בכל נושא שהוא לרבות בנושא זכויות יוצרים, והדבר עולה
- 17 בשיחה שהוא מקיים עם מנכ"ל שנכנס לתפקידו.
- 18 מעדויות הנתבעים 2 ו-3 עלה כי לא היה למעשה פיקוח נוסף, וכי דרכם לדאוג לכך
- 19 שהוראות החוק יקויימו הינה למנות אנשים ראויים (עדות אנגל, עמ' 11).
- 20
- 21 67. מניתוח האמור לעיל ובשילוב עם ההיבטים הנדרשים על מנת להקים אחריות אישית של
- 22 דירקטור למעשה עוולה המבוצע על ידי התאגיד (ר' פסק הדין בעניין **מתתיהו נ' שטיל**
- 23 דלעיל), אינני סבור כי עלה בידי התובעת להוכיח אחריות אישית של הנתבעים 2 ו-3.
- 24 נתבעים אלה לא ביצעו פעילות אישית עצמאית הקשורה לנושא העתקת המאמרים
- 25 והמיוחס להם הוא חוסר פיקוח. לא די בכך על מנת להקים אחריות אישית זו, במיוחד
- 26 כשניתנו הנחיות, גם אם כלליות לשמירת החוק, שעה שעריכת העיתון מצויה בידי אנשי
- 27 מקצוע ולא בידי הדירקטורים, ושעה שהנושא של הפרת זכויות היוצרים באמצעות
- 28 ההעתקה לא עלה קודם להגשת תביעות בעניין זה, אלא רק לאחר תקופת פרסום המאמרים
- 29 המפרים. יש לזכור גם כי הנתבעים 2 ו-3 אינם דוברי השפה הרוסית. שונה היה המצב אילו
- 30 הטענות בעניין ההפרה היו עולות ומובאות לידיעתם של הדירקטורים, ואלה לא היו נוקטים
- 31 בצעדים לבירור הנושא ולהפסקת פרסום המאמרים המפרים.
- 32

בית משפט השלום בראשון לציון

21 אוקטובר 2010

ת"א 3226-07 LTD HOUSE PUBLISHING EOMMERSANT ZAO נ' וסטי 1992
בע"מ ואח'

הפיקציה

- 1
- 2
- 3 סעיף 3 א לפקודת זכויות יוצרים, אשר חל לגבי התקופה הרלבנטית לתביעה זו, קובע, כי
- 4 אם לא הוכח הנזק שנגרם בהפרת זכות יוצרים, רשאי בית המשפט לפסוק לתובע בגין כל
- 5 הפרה סך שלא יפחת מ-10,000 ₪ ולא יעלה על 20,000 ₪. התובעים עותרים לכך שבית
- 6 המשפט יפסוק סך של 20,000 ₪ כפיצוי בגין כל אחד מהמאמרים המפרים.
- 7
- 8 הנתבעים טוענים כי התעריפים המקובלים לכתבות ולדמי רשיון עבור פרסום מאמרים
- 9 הינם בין 200-250 דולר לחודש, וכ-4,000 דולר לעיסקה שנתית (סעיפים 17-18 לתצהירו של
- 10 מנכ"ל וסטי). הנתבעים טוענים, אפוא, כי נזקה של התובעת הינו לכל היותר אלפים בודדים
- 11 של שקלים, וכי הפיקציה המגיע לה הינו לכל היותר השווי הכלכלי של המאמרים המפרים.
- 12 לחלופין, טוענים הם כי יש לפסוק פיצוי בגובה הרף המינימלי.
- 13
- 14 בע"א 3616/92 דקל שרותי מחשב להנדסה (1987) בע"מ נ' חשב אגודה שיתופית בע"מ,
- 15 פ"ד נא"ד (5) 337, 352 (1997) נקבע כי בית המשפט אינו רשאי לחרוג מהגבולות שהותוו בסעיף
- 16 3א לפקודת זכויות יוצרים.
- 17 עוד נקבע באותו פסק דין כי נוכח טווח התמרון הקטן שניתן לבית המשפט, ראוי כי בכל
- 18 הקשור לקביעת סכום הפיקציה המדויק בגין ההפרה, שיקול דעתו של בית המשפט יהיה
- 19 רחב.
- 20
- 21 על התובע להוכיח את נזקו והנתבע אינו יכול להוכיח את הנזק במקומו. אין לומר גם כי
- 22 שוויים הכלכלי של המאמרים, הוא בלבד מהווה את הנזק לתובעת. יכולים להיות רכיבי
- 23 נזק נוספים אותם ניסתה התובעת להוכיח כגון פגיעה בפוטנציאל מכירותיה, אך לא
- 24 הוכיחה נזקים אלה.
- 25 הפיקציה ההסכמית, שלא שולם בשל ההפרה, אינו יכול להיות הפרמטר היחיד לקביעת הפיקציה
- 26 הסטטוטורית, שכן יהא בכך "משום מתן פרס למערערים שאין הם ראויים לו, ומשום מתן
- 27 עידוד למפרים פוטנציאליים של זכויות יוצרים, שאם המחבר יסרב ליתן להם רישיון
- 28 לניצול זכויותיו יוכלו להפר אותן ללא כל סנקציה מעבר לסכום שממילא היו מוכנים לשלם
- 29 תמורת הרישיון" [ע"א 4500/90 הרשקו נ' אורבך, פ"ד מט" (1) 419, 430 (1995)].
- 30 יתרה מזו, בקביעת סכום הפיקציה ללא הוכחת נזק בית המשפט שם לנגד עיניו לא רק את
- 31 פיקציה של בעל הזכות שהופרה, אלא גם את הצורך להרתיע את המפר ומפרים פוטנציאליים
- 32 נוספים (ע"א 592/88 שגיא נ' עזבון המנוח ניניו, פ"ד מב(2) 254, 271 (1992)).
- 33

בית משפט השלום בראשון לציון

21 אוקטובר 2010

ת"א 3226-07 LTD HOUSE PUBLISHING EOMMERSANT ZAO נ' וסטי 1992
בע"מ ואח'

72. בהקשר לשיקולים שעל בית המשפט לשקול עת פוסק הוא את הפיצוי בגין ההפרות, הרי
משיש חשיבות לשיקול דעת רחב לבית המשפט במסגרת המצומצמת של טווח התימרון
שהתיר לו המחוקק, אין מניעה מלהשתמש ב"סל השיקולים" המופיע בסעיף 56 (ב) לחוק
זכות יוצרים, התשס"ח-2007 (להלן: "חוק זכות יוצרים"). אמנם, חוק זה אינו חל על
ההפרות נשוא התביעה, אך באין אימוץ של הפיצוי הסטטוטורי השונה שנקבע בו לעומת
הפיצוי הסטטוטורי שנקבע בפקודת זכויות יוצרים קודמתו, אין מניעה מלאמץ את
השיקולים הנזכרים בו, אשר כחם יפה גם לטווח הגבולות שנקבע בפקודה הנ"ל.
73. סעיף 56(ב) לחוק זכות יוצרים קובע שמונה שיקולים, שאינם רשימה סגורה, אותם רשאי
בית המשפט לשקול, בין השאר, בקביעת הפיצויים הסטטוטוריים (אשר לפי חוק זה
מוגבלים בגבול עליון בלבד של 100,000 ₪, ללא גבול תחתון).
74. לזכות התובעת עומדים השיקולים של היקף ההפרה ומשכה, שכן מדובר בהפרות שנמשכו
משך תקופה של למעלה משנתיים, וכן מדובר במספר מאמרים מפרים לא קטן (23 במספר).
- לזכות הנתבעים עומדים שיקולים אלה:
- א. **חומרת ההפרה** – העתקת המאמרים באופן מלא הינה ללא ספק חמורה, אך
חומרה זו הוקהתה, משצויין במפורש מקור המאמרים ושם המחבר, דבר המעיד על
כך כי לא היתה כוונה לנתבעת להסתיר את מקור המאמרים.
- ב. **הנזק הממשי שנגרם לתובע להערכת בית המשפט** – מקובל עלי כי הנזק הממשי
לתובעת אינו גבוה אלא נמוך, ומסתכם בעיקר בסכומים שהיתה יכולה לקבל עבור
פרסום המאמרים בעיתון הישראלי, סכומים שאינם גבוהים. נזק נוסף, בדמות
צמצום במכירות וכד', אינו נראה לי נזק משמעותי בהיקף המכירות של התובעת
אל מול תפוצת העיתונים בישראל וריחוקה מרוסיה, ובעניין זה ר' דברי מנכ"ל
התובעת בעדותו, כי התובעת איננה מסתכלת במיוחד על הנעשה בעיתוני ישראל,
להבדיל מהסתכלותה על העיתונים ברוסיה (עמ' 21 ש' 4-1).
- ג. **הרווח שצמח לנתבעת עקב ההפרה** – לא הובאו ראיות בעניין זה, ומכל מקום,
קשה להעריך כי פרסום 23 מאמרים מפרים בעיתון יומי המתפרסם בישראל
הצמיח לנתבעת רווח ניכר.
- ד. **תום לבם של הנתבעים** – אינני יכול לקבל את טענת הנתבעים כי הנוהג הרווח היה
העתקת מאמרים מהעיתונות הרוסית, באמונה כי העתקה זו מותרת. על כך העיד

בית משפט השלום בראשון לציון

21 אוקטובר 2010

ת"א 3226-07 LTD HOUSE PUBLISHING EOMMERSANT ZAO נ' וסטי 1992
בע"מ ואח'

- 1 כעדות שמועה מנכ"ל הנתבעת ולא יותר מכך. עורכי העיתון הישראלי בתקופה
- 2 הרלבנטית לא הובאו להעיד. מנגד, קשה גם לקבוע כי היה כאן חוסר תום לב,
- 3 במיוחד שעה שהמאמרים נתפרסמו תוך ציון מפורש של שם המחבר ושל מקור
- 4 הפרסום.
- 5
- 6 שני שיקולים נוספים המצויינים בסעיף 56(ב) לחוק זכות יוצרים הינם שיקולים
- 7 נייטרליים בענייננו (מאפייני פעילותה של הנתבעת וטיב היחסים בין התובעת
- 8 והנתבעת).
- 9
- 10 75. בסופו של דבר סבורני כי השיקול המכריע בקביעת גובה הפיצוי הינו שווים הנמוך של
- 11 המאמרים, אילו היו נרכשים על ידי הנתבעת מהתובעת. שווי נמוך זה, מביא לכך שגם הרף
- 12 המינימלי בסך 10,000 הקבוע בפקודת זכויות יוצרים, הינו גבוה באופן משמעותי ביותר
- 13 מהסך הנ"ל. לפיכך, פסיקת סכום פיצוי בגובה הרף המינימלי תביא הן לפסיקת פיצוי הוגן
- 14 ביותר לתובעת, ותהווה גם גורם מרתיע לנתבעים עצמם ולמפרים פוטנציאליים אחרים.
- 15
- 16 76. מאחר שעסקינן ב-23 מאמרים שונים שהועתקו על ידי הנתבעים ופורסמו בעיתון הישראלי,
- 17 מדובר ב-23 הפרות שונות זו מזו. הסכום שייפסק, אפוא, לזכות התובעת הוא 230,000 ₪.
- 18 **סיכום**
- 19
- 20 77. נקבע לעיל כי הנתבעת פרסמה 23 מאמרים בעיתון "וסטי" אשר הועתקו מעיתוני התובעת
- 21 ופרסומם הפר את זכויות היוצרים של התובעת במאמרים אלה, כי הנתבעת 1 והנתבעים 4-
- 22 7 אחראים לפרסומים מפרים אלה, וכי הפיצוי המגיע לתובעת הינו 10,000 ₪ בגין כל הפרה.
- 23
- 24 78. אני מחייב, אפוא, את הנתבעים 1, 4, 5, 6, 7 ביחד ולחוד לשלם לתובעת סך של 230,000 ₪
- 25 וכן שכ"ט עו"ד בסך 23,000 ₪ ובתוספת מע"מ, כשלשני סכומים אלה מתווספים הפרשי
- 26 הצמדה וריבית כחוק מיום הגשת התביעה (8.7.07) ועד התשלום בפועל.
- 27
- 28 כן אני מחייב את הנתבעים 1, 4, 5, 6, 7, ביחד ולחוד, לשלם לתובעת 25% מסכומי האגרות
- 29 ששולמו על ידי התובעת במסגרת תביעה זו, וזאת בהתחשב בסכום שנפסק לעומת הסכום
- 30 שנתבע.
- 31 אין צו להוצאות משפט נוספות בין הצדדים הנ"ל.
- 32

בית משפט השלום בראשון לציון

21 אוקטובר 2010

ת"א 3226-07 LTD HOUSE PUBLISHING EOMMERSANT ZAO נ' וסטי 1992
בע"מ ואח'

1

2

79. התביעה נגד הנתבעים 2 ו-3 נדחית, ואין צו להוצאות בעניינם.

3

4

ניתן היום, י"ג חשון תשע"א, 21 אוקטובר 2010, בהעדר הצדדים.

5

6

יחזקאל קינר, סגן נשיא

7

8

9